

»Gjøgnumsrugað av ósannleikum«

Aftursvar til jóhs., sum ikki við einum einasta orði mótprógvaði, at Javnaðarflokkurin var tann týðningarmesti flokkurinn!

Aftursvarið hjá jóhs. í Dagblaðnum 20. apríl til eina oddagrein í Sosialinum, undirskrivað -n, ber dām av fávitsku, rangsnúgvíngum, ella sagt við hansara egnu orðum um oddagreinina, so er aftursvarið »gjøgnumsrugað av ósannleikum, úr einum enda í annan.

Oddagreinin snúði seg um tann týðandi lut, Javnaðarflokkurin í Føroyum — og arbeidararørslan sum heild í Europa — hevur havt í stríðnum fyri at menna samfelagið, skapa fólkinum betri kor, frígera tey frá harramans-øki og menna menniskjað við ábyrgd mótevís felagsskapinum, sum samfelagið er.

jóhs. mótprógvar á ongan hátt tann týðandi leiklutin. Javnaðarflokkurin hevur havt, hevur og vónandi fer at hava.

Tveir møguleikar uttan

Tvær hugsandi samgongur kunnu skipast uttan Javnaðarflokkinn: ein borgaralig samgonga, sum royndi at sigla millum boðar og sker seinasta valskeld, og eitt »sjálvstýrislandsstýri«. Men tibetur fyri Føroya fólk, so hava bæði Sambandsflokkurin og Sjálvstýrisflokkurin boðað frá, at teir helst ikki fara í samgongu saman við Fólkaflokkinum. V.ø.o. er hesin møguleikin helst ikki til staðar.

Hin møguleikin er eitt »sjálvstýrislandsstýri«, sum vit høvdu frá 1963 til 1967. Men neyvan fara Sjálvstýrisflokkurin ella Tjóðveldisflokkurin glaðbeintir upp í leypin hjá Fólkaflokkinum. Men alt kann henda — í hvussu er í politikki.

Eina samgongu millum Sambandsflokkinn og Tjóðveldisflokkinn, umframt t.d. Sjálvstýrisflokkinn, hevur Tjóðveldisflokkurin ikki higartil viljað vitað av. So neyðugt er við Javnaðarflokkinum, um hann annars heldur seg til.

Má styrkjast

Og tað ger hann sjálvandi, men so skal hann helst eisini styrkjast munandi komandi val. Tað skuldi eisini verið møguligt, tí uppruddingararbeiðið eftir undanfarna Sambands-Fólkaflaksstýri hevur ver-

andi samgonga klárað væl.

Hugsíð um alt tað, sum er framt á almannaøkkinum, um øll arbeidaramálini, sum framd eru, málini á útbúgvingsøkinum, og so er eisini eydnast at tálma tí ovurhonds stóra vøkstrinum í uttanlands-skuld, sum undanfarna landsstýrissamgongan trífaldaði.

Sambært metingunum á heysti 1984 skuldi uttanlandsskuldin nú verið komin upp á 6 milliardir í 87, men hon er tibetur ikki meira enn 4 milliardir. Og nú minskar hon sammetti við brutto-tjóðarúrtøkuna.

100 tals mill. til veðhald

Tað er eydnast at fylla grunnar, og tað hevur verið neyðugt at brúka fleiri 100 milliónir krónur til effektiv veðhald til ymsar iløgur, sum vórðu gjerdar í undanfarna valskeldi — tó eisini saman við summum av verandi stjórnarflokkunum.

jóhs. skirir hetta stýrið oyðingargarstýrið.

Skulu vit fara eftir, hvat landsstýrið hevur at oyðsla við, so hava vit figgarløgina. Henda tvífaldaðist undir borgaraliga alternativinum, og hon er aftur tvífaldað nú! So her er ikki tann stóri munurin. M en eitt skulu vit minnst til, og tað er, at nógvar farið í veðhaldsgrunnin, sum teir borgaraligu gloymdu at fylla.

Afturgongd í fiskiskapi

Hinvegin má viðgangast, at útlutningsvirðið er hækkað í alt ov litlan mun. Og orskirnar til tað eru fleiri. Men fyrst og fremst kemst hetta av tí ómettaliga stóru afturgongd í fiskiskapi undir Føroyum. Hesa ábyrgdina mugu allar samgongurnar síðan 1978 — eisini Fólkaflokkurin — átaka sær, tí grunnarnir hava alla tíðina verið ov hart troyttir.

Nei, landsstýrið hevur roynt at hildið aftur. Um øll Fólkaflaks-uppskotini eisini skuldu havt verið framd, so hevði verið heilt galið. Og tað hevði tað eisini verið undir undanfarna landsstýri, um ikki aðrir flokkar bremsaðu. Tað hava bæði Pauli Ellefsen

og Hilmar Kass so dyggiliga vist á fleiri ferðir.

Hugsjónarmenn

Í oddagreinini varð sagt, at Javnaðarflokkurin ongantið var stívnadur í dogmum, lærum, sum hugsjónarmenninir evnaðu til.

jóhs. er nú grúliga glaður, og sleppur at nevna: »sosialistaavgudarnir Karl Marx, Lenin & Co«. So veit hann ikki meira.

Samfelagsligu útgrein-ingarnar av kapitalistiska framleiðsluháttinum hjá Marx hava inspirerað allar sosialistar, men hansara politiska heimsspeki hevur ongantið verið tann politiski viðfærningurin hjá javnaðarflokkunum.

Og Lenin hevur als einki havt við menningina av sosialdemokratismuni at gera.

Hinvegin hugsaði eg meira um menn sum Robert Owen, Wilhelm Liebknecht, Karl Kautsky og Edvard Bernstein. Kanska eisini Karl Liebknecht, sum saman við Rósu Luxemburg beind týska javnaðarflokkinn á eina meira kolveitlingarsinnaða leið.

Einki við kommunismu at gera

Í hesum viðfangi skal eitt annað brot hjá jóhs. takast fram, »... meðan sosialistiskir vilkingar, stýrdir úr Kreml, hóreiggja sær ...«

Í byrjanini av grein sini, vildi jóhs. fáa tað at siggja út sum um at nú skuldu vit lesa sannleikan. Men hesi orðini, og so nógva annað, hann skrivur, hevur litið við sannleikan at gera, og ber boð um eina óhugnaliga, men vælkenda »dagblaðs-fávitsku«.

Javnaðarflokkar hava hvørki havt, hava ella fara at hava nakað politiskt hugsjónarligt til felags við Kreml — ella Sovjet-kommunismu.

Í útsætarum var undirritaði onkuntíð til politiskar fundir á vinstraveingi. M.a. var eg á einum, tá Hans Scherfig, sáli, sum var brennandi kommunistur, talaði. Hann byrjaði við orðunum: »Social-demokratismen har altid været vores (kommunist-anna) værste fjende ...«. Nøkurlunda tað sama havi eg hoyrt Knud Jespersen, fyrrverandi formann í DKP, og Ib Nørlund, skrivara, siga.

Og alt tað sosialdemokratiska, hugsjónarliga

grundarlagið er so fjart frá kommunistiskari einsrætting sum hugsast kann. Ti ein av høvuðsuppgávonum hjá sosialdemokratisku arbeidararørsluni hevur verið at menna og frígera menniskjað til at vera eitt frítt og hugsandi menniskja.

Frígering og menning

jóhs. sigur, at tað er ósatt, tá vit siga, at vit hava ment einstaklingin. Hugsu teg um, jóhs.! Tað er við stríði arbeidararørslunnar at tað er eydnast at skapa fólkinum javnbjóðis kor til útbúgv-ing, bústað, sosiala trygd osfr. Fyri øll. Hetta er menning — livsfrelsi.

jóhs. kallar tað »eina svarta lygn«, tá sagt verður, at arbeidararørslan hevur frígjørt menniskjað.

Øll søgan hevur verið eitt stríð millum ognarfólkið og fæloysingarnar. Tað var tað í bóndasamfelagnum og tað var tað í samfelagnum, sum tók seg upp við slupfiskivinnuni. Men við stríði fakfelaganna og Javnaðarfloksins er tað eydnast at fáa arbeidarar/fiskimannin til ein lika verdan part — við samráðingarrætti, avgerðarrætti yvir sinum egnu viðurskiptum og við frælsi at hava og frambera sína hugsan. Tað hevur hann ikki!

Dimmalætting viðgjørdi henda spurningin í oddagreinini fyri stuttum, »... for medens socialismen faktisk fik sit gennembrud ved at paavise faren ved de vildskud, som det utæmmede private initiativ satte, saa ...«, ja, soleiðis skrivur sjálv Dimmalætting, hóast hon so krøkir nakað upp í, sum, um tað er rætt, eigur at lukast burtur.

Kristindómur

jóhs. eigur so litlan førning at brúka sum grundgeving ímóti javnaðarflokkunum, at hann má brúka kristindóm sum vápn.

Hetta eru vit so von við. Ofta er soðið so tunt, at fólkaflaksvargarnir nýðast at brúka eina reglu í einum arbeidaralagslagi, Internationala, »... Ei Gud vit lita á ...« sum grundgeving móti javnaðarpolitikki.

Hetta er ein slagsangur, sum yrktur varð fyri meira enn hundrað árum síðani, tá arbeidarar í Europa stríddust móti harramonnum — fólka-

Summi skip lorkað burtur, onnur viga á eggini

Arbeidsoplysningsbureauet af de tre kongeriger i nordtyske og nordnorske lande har vedtaget 1988 reglement for arbejdernes ret til ferie.

floksmonnum — so blóðið fleyt í so stríðum streymum, at teir kjósaðu sær reyða litin sum symbol til merki sitt. (So tað er ikki nakað sum kommunistarnir eru komnir við!)

Mær tykir tað vera so biligt at koma við krisindómi, og tí skal eg bara taka eitt brot úr einum brævi frá Willy Brandt til Olof Palme og Bruno Kreisky: »... den demokratiske socialisme — som i Europa har sine rødder i kristen etik, humanisme og i den klassiske filosofi ...«

Samhugi — javnaður

jóhs. skirir uppskotið um eina solidariska eftirløn fyri »figgarliga banasárið fyri stóra fjøld av arbeidarastøttini«.

Sambært uppskotinum skulu øll gjalda trý prosent av lønini til eftirlønargrunnin. Men fram er komið, at tað verður helst ikki í einum, men í stigum.

Siga vit, at ein meðal løn er 12.000 krónur um mánaðin, so er talan um 360 krónur hvønn mánað — ella 15 pakkar av sigarettum. Og tað kemur so aftur fleirfaldað á ellis-árum.

360 krónur er nógva, tá tað er ein slík iløga, men er litið, tá talan er um bil, video, sprutt ella okkurt annað marglæti.

Hinvegin er talan um

eina solidariska eftirløn, sum byggir upp til ein grunn. Úr hesum grunni fer tað óivað at bera til at læna pening út til vinnulig og bústaðar-endað.

Verandi skipan skapar ikki nakran javna. Tey, sum búgva á smáplássunum, og bara hava lónt arbeidi ein part av árinum, eru fyri vanbýti.

Og tað høvdu arbeidsmenninir í Havnar Arbeidsmannafelag eisini verið, um vit sammeta teir við limirnar í Starvsmannafelagnum. Arbeidsmenninir gjalda saman við arbeidskyparunum 2 prosent, meðan starvsfólkini 5,5 prosent. So har er aftur ein munur, men hann kann rættast við verandi uppskoti, sum sjálvandi hevur síni lýti.

Týðandi enn sum áður

Eg havi nortið við teir flestu av spurningunum, sum høvdu samband við oddagreinina.

Enn sum áður er stevnumið hjá Javnaðarflokkinum — ella arbeidararørsluni — at stríðast fyri sosialum rættvís, búskaparligum rættvís, demokratii í øllum viðurskiptum — trygd og trivnaði.

Har er munurin millum Fólkaflokkinn og Javnaðarflokkinn, tí hesi mál kallar stavnamaður tykkara »undirgraving og øvundarpolitikk«!